

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Podmíněné propuštění z trestu odnětí svobody

Institut podmíněného propuštění představuje pro odsouzené v případě naplnění formálních a materiálních podmínek vymezených v ustanovení § 88 trestního zákoníku[1] možnost, jakým způsobem si lze zkrátit dobu strávenou ve výkonu trestu odnětí svobody. Trest odnětí svobody se totiž jeví jako nejintenzivnější zásah do okruhu základních práv a svobod fyzické osoby.

Trest odnětí svobody

Dle ustanovení § 55 trestního zákoníku, platí, že *nepodmíněný trest odnětí svobody se ukládá nejvýše na dvacet let, jestliže nejde o mimořádné zvýšení trestu odnětí svobody (§ 59), ukládání trestu odnětí svobody pachateli trestného činu spáchaného ve prospěch organizované zločinecké skupiny (§ 108) nebo o výjimečný trest (§ 54)*. Nepodmíněný trest odnětí svobody je vykonáván dle § 56 trestního zákoníku ve věznicí, přičemž v současné době jsou využívány pouze dva typy věznic, a to s ostrahou a se zvýšenou ostrahou, a vedle toho jsou dále zřízeny věznice pro mladistvé. Kritéria pro zařazení vězně do věznice se zvýšenou ostrahou jsou uvedena v ustanovení § 56 odst. 2 písm. b) trestního zákoníku, které stanoví, že *soud zpravidla zařadí do věznice se zvýšenou ostrahou pachatele, kterému byl uložen výjimečný trest (§ 54), kterému byl uložen trest odnětí svobody za trestný čin spáchaný ve prospěch organizované zločinecké skupiny (§ 108), kterému byl za zvlášť závažný zločin (§ 14 odst. 3) uložen trest odnětí svobody ve výměře nejméně osm let, nebo který byl odsouzen za úmyslný trestný čin a v posledních pěti letech uprchl nebo se pokusil uprchnout z vazby, z výkonu trestu nebo z výkonu zabezpečovací detence*. Ve výkonu trestu jsou pak odsouzení řazeni v určité věznicí dle vnitřní diferenciací, do jednotlivých oddělení, které jsou vymezeny pro jednotlivé skupiny odsouzených, zejména jsou oddělení muži od žen.

Podání návrhu na podmíněné propuštění

Stejně jako většina soudních řízení, tak také řízení o podmíněném propuštění odsouzeného je zahajováno na návrh, ačkoli příslušný soud je oprávněn rozhodnout z vlastní iniciativy, nicméně v praxi k tomu zpravidla nedochází. Ustanovení § 331 odst. 1 trestního řádu[2] deklaruje, že o podmíněném propuštění z trestu odnětí svobody rozhoduje soud na návrh státního zástupce nebo ředitele věznice, v níž se vykonává trest odnětí svobody, na žádost odsouzeného nebo i bez takové žádosti, a to ve veřejném zasedání. Méně častý jevem se v současné praxi stává, že návrh na podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody navrhne zájmové sdružení občanů.

Podmínky, které musí odsouzený splnit, aby jeho návrhu mohlo být eventuálně vyhověno, jsou uvedeny v ustanovení § 88 trestního zákoníku, avšak i v případě naplnění veškerých podmínek, tedy formálních i materiálních, je rozhodování o podmíněném propuštění z trestu odnětí svobody ponecháno na vůli soudu, který o tomto návrhu rozhoduje. Soud rozhodující o podmíněném propuštění je nicméně svoje rozhodnutí povinen řádně odůvodnit, na jakých základech staví své rozhodnutí odsouzeného z výkonu trestu odnětí svobody nepropustit. Přestože Ústavní soud zásadně nezasahuje do rozhodování obecných soudů o žádostech odsouzených o podmíněné propuštění,

založeném na uvážení soudů, ve výjimečných případech je jeho zásah nezbytný.[3] Judikatura[4] je tak dokladem toho, že rozhodnutí obecných soudů nemůže být svévolné.

Dle ustanovení § 320 odst. 2 trestního řádu tak *u osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody, činí rozhodnutí souvisící s výkonem tohoto trestu okresní soud, v jehož obvodu se trest odnětí svobody vykonává*. Okresní soud je příslušný také v případech, kdy o odsuzujícím rozsudku rozhodoval krajský soud v prvním stupni. Je to zejména z důvodu hospodárnosti řízení a také z důvodu, že o návrhu není třeba svolávat senát, jelikož o návrhu rozhoduje soudce. Místní příslušnosti také vyplývá z ustanovení § 333 odst. 1 trestního řádu, která je dána obvodem, ve kterém je trest vykonáván.

Náležitosti žádosti o podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody

Pokud není v zákoně pro určitý druh podání stanovena konkrétní forma, pak by podání mělo obsahovat náležitosti uvedené v ustanovení § 59 odst. 3 trestního řádu, které je generálním ustanovením pro zpracování podání adresované orgánům činným v trestním řízení. Žádost je nově podávána prostřednictvím věznice.[5] Věznice zašle návrh odsouzeného do 10 pracovních dní okresnímu soudu, přičemž k návrhu připojí kladné stanovisko ředitele věznice. Kladné stanovisko ředitele je důležité z hlediska projednání žádosti, jelikož v případě negativního hodnocení ředitele věznice je návrh na podmíněné propuštění vrácen odsouzenému dle ustanovení § 73 odst. 2 zákona o výkonu trestu odnětí svobody[6] Stejně tak věznice upozorní odsouzeného, pokud by návrh byl podán před uplynutím lhůty stanovené pro podmíněné propuštění.[7] Odsouzený je však oprávněn požádat věznicí, aby i přes upozornění jeho žádost o podmíněné propuštění postoupila příslušnému soudu. Věznice však již k takové žádosti nepřipojuje podklady k žádosti, tedy kladné stanovisko ředitele věznice o vyhodnocení průběhu výkonu trestu odnětí svobody. O zaslání žádosti je odsouzený informován, lze tedy orientačně počítat s nařízeným jednáním do 30 dnů ode dne odeslání takovéto žádosti.

“Podmínečná turistika”

Tento pojem není upraven v žádném právním předpisu, je to termín, který se zavedl v průběhu praxe v rámci podání návrhu o podmíněné propuštění mezi odsouzenými a jejich obhájci.

Zmíněný termín “Podmínečná turistika” je mezi odsouzenými velkým tématem, jelikož rozhodovací praxe okresních soudů je velice rozdílná při posuzování návrhu o podmíněné propuštění. Odsouzení tak často volí variantu převozu do jiné věznice za účelem zvýšení procentuální úspěšnosti vyhovění návrhu na podmíněné propuštění. Tato data jsou veřejně dostupná ze statistických ročenek Vězeňské služby České republiky, které jsou každoročně zpracovány a uveřejňovány na stránkách Vězeňské služby.[8]

Odsouzený smí být přemístěn do jiné věznice na dobu nikoli přechodnou dle ustanovení § 10 vyhlášky č. 345/1999 Sb., na základě rozhodnutí Generálního ředitelství vězeňské služby zejména v zájmu zachování účelu vhodného pro vykonání trestu účelně. Žádost podává odsouzený prostřednictvím ředitele věznice, ve které vykonává trest odnětí svobody. Přemístění na dobu nikoli přechodnou by nemělo zasahovat do rozhodování o podmíněném propuštění, jelikož by mělo být zachováno, aby odsouzený byl během rozhodování o jeho žádosti ve věznicí, jež se nachází v obvodu soudu, který o takovém návrhu bude rozhodovat. Vězeňská služba České republiky každoročně vydává statistickou ročenku, ve které jsou uvedeny činnosti a statistiky Vězeňské služby za uplynulý rok. Ročenka je veřejně přístupná na stránkách Vězeňské služby, a lze z ní mimo jiné zjistit, kolik činí celkový počet pravomocně schválených návrhů (žádostí) o podmíněné propuštění za rok 2021.

Závěr

V České republice jsou bohužel propastné rozdíly úspěšnosti podání návrhu na podmíněné propuštění v různých věznicích, navíc náklady na vězně ročně stojí zhruba 18 miliard Kč, a máme po Rusku a po Turecku nejvíc vězňů na 100 000 obyvatel. Navíc v případě zamítnutí návrhu je odsouzený oprávněn podat návrhu až po uplynutí šesti měsíců od právní moci zamítavého rozhodnutí.^[9] Ačkoli i judikatura dovodila, že i tuto dobu lze zkrátit: *Odsouzený však, kterému byla zamítnuta žádost podaná podle § 88 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku o podmíněné propuštění po výkonu třetiny trestu odnětí svobody, může podat novou žádost o podmíněné propuštění podle § 88 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, pokud vykonal alespoň polovinu trestu odnětí svobody, i dříve, než uplyne doba šesti měsíců od právní moci předchozího zamítavého rozhodnutí stanovená v § 331 odst. 1 tr. ř., neboť podmínky pro podmíněné propuštění podle § 88 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku nejsou totožné s podmínkami pro podmíněné propuštění vyžadovanými § 88 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku. Proto nejde o opakování žádosti ve smyslu § 331 odst. 1 poslední věta tr. ř.*^[10]

Mgr. Jiří Jokl

[Advokátní kancelář Brož & Sokol & Novák s.r.o.](#)

Sokolská třída 60
120 00 Praha 2

Tel.: +420 224 941 946
e-mail: advokati@akbsn.eu

^[1] Zákon č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

^[2] Zákon č. [141/1961](#) Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů

^[3] Nález (ÚS) Ústavní soud – senát ze dne 03.01.2017 sp. zn. I. ÚS 2201/16 - 1 a Nález Ústavního soudu ze dne 20. 9. 2022, sp. zn. IV. ÚS 1377/22.

^[4] Nález Ústavního soudu ze dne 20. 9. 2022, sp. zn. IV. ÚS 1377/22.

^[5] Zákon č. [220/2021](#) Sb., kterým se mění zákon č. [141/1961](#) Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

[6] Zákon č. [169/1999](#) Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů.

[7] Ustanovení § 73 odst. 3 zákona č. [169/1999](#) Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů

[8] <https://www.vscr.cz/sekce/statisticke-rocenky-vezenske-sluzby>

[9] Ust. § 331 odst. 5 zákona č. [141/1961](#) Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

[10] Usnesení (Rt) Městský soud v Praze ze dne 26.02.2018 sp. zn. 6 To 59/2018

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Úročení jistoty \(kauce\), kterou skládá podnájemce nájemci - II. díl](#)
- [Když obecní pozemky již nemusí být obecní - institut mimořádného vydržení v obecním právu](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)